

روایت شمخانی از لحظه حمله اسرائیل

علی شمخانی، دبیر پیشین شورای عالی امنیت ملی در گفت‌وگو با برنامه «بدون تعارف» درباره حادثه‌ای که با حمله اسرائیل بر سر خود و خانواده‌اش افتاد گفت: «خانواده‌ام در اتاق بغلی خواب بودند. من چون موقع نماز بود؛ داشتم بیدار می‌شدم که همه خانه فروریخت و من ۳ ساعت زیر آوار بودم.» وی در ادامه زلزله‌شده و آرام آرام به میزانی که تحرک داشتم جلوی پایم را خالی می‌کردم؛ اما صدای ماشین آمد و می‌دانستم در زلزله تهران ماشین در خیابان نمی‌آید. فهمیدم اسرائیل مرا زد. نفسم به سختی بالا می‌آمد. صدای همه‌همه شنیدم. حسن پسر مرا صدا می‌زد. از همان جایی که با پا کندم صدا را شنیدند و آوار را از روی من برداشتند. من ابتدا هشیار بودم، فکر می‌کردم و یک لحظه هم نترسیدم، من بارها با مرگ روبرو شدم؛ قبل انقلاب، در جنگ و... من عمرم را کردم و از مرگ هم نمی‌ترسم.»

آمریکا دنبال جدایی مردم ایران از حکومت است

محمدرضا عارف، معاون اول دولت با حضور در اتاق اصناف ایران گفت: «همواره راهپیمایی ۲۲ بهمن یک معیاری برای کشورهای غربی برای مشاهده حضور و حمایت مردم از نظام جمهوری اسلامی ایران بود اما همدلی بی‌نظیر در کشور در جنگ ۱۲ روزه در تاریخ پرافتخار جمهوری اسلامی ایران ثبت شد که ظرفیت و توانایی و عمق اعتقاد مردم به نظام و میهن را نشان داد.» او همچنین گفت: «آمریکا در رأس ایجاد مراحمتهای اقتصادی برای مردم ایران است و برعکس شعراهایی که برای مردم ایران می‌دهند، به دنبال جدایی حکومت از مردم هستند و درکی ندارند که حکومت خود را خدمتگزار مردم می‌داند چراکه صاحب اصلی انقلاب این مردم هستند.» معاون اول دولت در پایان گفت: «از ابتدای آغاز به کار دولت چهاردهم به این نتیجه رسیدیم که برای مصونیت اجتماعی و دفاعی کشور راهی جز تفویض اختیار به مردم، دستگاه‌ها و استان‌ها نداریم و باید امروز را به آنها محول کنیم و در اصناف نیز تا جایی که امکان‌پذیر است اختیارات تفویض شود که در این راستا نقش نظارت و هماهنگی را به اصناف بدهیم.» از دهه ۴۰ تاکنون بازاریان همواره در خدمت امام و نظام و همچنین امور خیر خواهانه در خط مقدم مقابله با بحران‌ها بودند.»

ترامپ چشمانش را باز کند

علی محمدنایینی، سخنگوی سپاه گفت: «توصیه ما به ترامپ این است که چشمانش را باز کند و از باوه‌گویی و رفتارهای ناپایدار دست بردارد. شکست سنگین در جنگ ۱۲ روزه به‌وضوح موجب آشفته‌گی و بی‌تعادلی او شده و همین امر به سخنان نسنجیده‌اش دامن زده است.» او ادامه داد: «رژیم صهیونیستی و ترامپ نه‌تنها در رسیدن به اهداف اعلامی خود ناکام ماندند، بلکه ادامه حملات موشکی جمهوری اسلامی ایران را تهدیدی جدی برای موجودیت رژیم صهیونیستی تلقی کردند. ترامپ هنوز شناختی از مؤلفه‌های واقعی قدرت ملت ایران ندارد؛ چنان‌که رهبر معظم انقلاب فرمودند، «گنده‌تر از دهانش سخن می‌گوید». ترامپ در خیال خام خود تصور می‌کند که با سخنان بی‌اساس می‌تواند واقعیت‌پیروزی ملت ایران را در آذهانش تغییر دهد، در حالی‌که واقعیت چیز دیگری است.»

همان همیشگی؟

بررسی رویکرد سیاسی صداوسیما در جنگ دوازده روزه اسرائیل و ایران

عکس: آوش

اعتماد عمومی آسیب‌زا باشد و تلاش خود صداوسیما در حذف رسانه‌های معاند را با شکست مواجه کند در پی این بحران که مهمترین و پررنگ‌ترین حادثه نظامی و امنیتی به دلیل تجاوز به خاک کشورمان بود باز هم از توجه مسئولان این سازمان دور ماند. تمرکز بیش از حد شبکه‌های مختلف صداوسیما بر موفقیت نظامی ایران، نمایش انبوه تصاویر موشک‌های شلیک‌شده، نادیده گرفتن ابعاد انسانی آنچه که در خاک کشورمان بر سر افراد معمولی رخ داده بود و استفاده از تصاویر کودکانی که جان خود را در پی حمله متجاوز از دست داده بودند تنها برای نشان دادن خباثت دشمن و نه زخمی که به بازماندگان وارد شده بود این احساس را بار دیگر برای بخش بزرگی از جامعه که در آن روزها مجبور به تماشای صداوسیما بودند تقویت کرد که نمی‌توانند روایت کاملی از آنچه در کشور ما در جریان است به دست آورند. البته که دیگر رسانه‌های داخلی و غیرحکومتی و به‌ویژه روزنامه‌ها در این روزها با انتشار رنج قربانیان جنگ تلاش کردند تا رسالت رسانه‌ای خود را نشان دهند اما در صداوسیما در بر همان پاشنه قبلی چرخید.

▼ سانسور مواضع چهره‌های شاخص

صداوسیما در این مدت در پوشش اخبار و بیانیه‌های چهره‌های سیاسی و احزاب نیز تبعیض آمیز عمل کرد و با وجود آنکه به انتشار بیانیه بسیاری از تشکل‌ها و احزاب سیاسی اقدام کرد، اما در این میان خبری از اعلام بیانیه سیدمحمد خاتمی، رهبر جبهه اصلاحات، مهدی کروبی، چهره‌ای که سال‌ها در حصر بود و حتی بیانیه اول حسن روحانی درباره جنگ نبود. خاتمی در بخشی از پیام خود به تجاوز آمریکا به تمامیت ارضی ایران و زیر پا گذاشتن قوانین بین‌المللی انتقاد کرده بود و در بیانیه دومش تذکر داده بود درصدد تضعیف و تسخیر ذهن و روان و افکار جمعی بوده و هستند که به لطف خداوند و قدرت فهم و زمانه‌شناسی مردم ناکام مانده‌اند. مهدی کروبی نیز در بخشی از پیام خود سکوت در برابر تجاوز را نشانه ضعف اعلام کرده و گفته

ثابت کند «ترک‌عادت موجب مرض است» در برخی برنامه‌های خود از افراد ورشکسته و بد اخلاق و عصبانی که در سال‌های دور و نزدیک عامل تفرقه‌بوده‌اند دعوت کرد تا مثلاً به تحلیل آتش‌بس بپردازند. متأسفانه توهین به رئیس‌جمهور و مسئولان دیپلماسی کشور آن هم با بیان کینه‌توزانه‌ای که چندسال است، به مشی صداوسیما تبدیل شده روی آنتن تلویزیون مطرح شد.... تا حدود دوده‌پیش سیستم تلویزیون به گونه‌ای بود که وقتی برنامه نداشت تصویری مانند برفک نشان می‌داد. الان هم می‌توان به جای پخش صداوسیمای آدم‌های بی‌سواد عقده‌ای وحدت‌شکن، برفک پخش کرد.»

با آغاز جنگ دوازده‌روزه میان ایران و اسرائیل پیگیری جریان حملات از کانال‌های مختلف تلگرامی، رسانه‌های غیرحکومتی، رسانه‌های فارسی‌زبان خارجی، صداوسیما و سایت‌های خارجی دنبال می‌شد، اما با ادامه‌دار شدن جنگ و قطع گسترده اینترنت، اصلی‌ترین منبع خبری مردم برای دریافت اطلاعات جنگ به صداوسیما ایران محدود شد و عده‌ای که به ماهواره دسترسی داشتند از شبکه‌های فارسی‌زبان خارجی استفاده می‌کردند. عملکرد صداوسیما در این دوران به دلیل موج همبستگی که میان منتقدین و موافقین به وضع موجود ایجاد شده بود بسیار مهم بود، اما رویکردی که صداوسیما در پیش گرفت انتظار حرکت این رسانه بر مدار اعتدال و همگرایی را کم‌رنگ نشان می‌داد. صداوسیما در برنامه‌های مختلف خبری و تحلیلی رویکرد یک‌طرفه‌ای را در پیش گرفت که بسیاری از مردم را آوار می‌کرد برای پیگیری آنچه که در جریان تجاوز رژیم اسرائیل به کشور ما رخ می‌داد به دیگر رسانه‌ها رجوع کنند. پخش زنده حملات موشکی ایران به اسرائیل و تاخیر در اعلام حملاتی که از سوی اسرائیل به ایران صورت گرفته است، رویکرد مشترک اکثر برنامه‌های خبری و تحلیلی صداوسیما در ایام جنگ بود؛ از جمله برنامه‌های «راهبر، جریان، گفت‌وگوی ویژه خبری شبکه خبر، سیاست خارجی و به افق فلسطین».

گویا بی‌توجهی به این نکته که این رویکرد می‌تواند چقدر برای

منصوره محمدی

خبرنگار گروه سیاست

صداوسیما در تغییر رویکردها به نمایش چهره زنانی که از حجاب آزادتری برخوردار هستند

بسنده کرده است.
عده‌ای از چهره‌های
اصلاح طلب نیز برای
بیان دیدگاه‌ها در آن
حضور پیدا کردند اما
تکثر حضور افرادی از
جریان سیاسی خاص
در تضاد با همبستگی
ملی است که مردم
در این مدت برای
تحقق آن سنگ تمام
گذاشتند

▼ دعوت از چهره‌هایی که همبستگی ملی را نشانه گرفتند

در ایام جنگ و پس از آن انتظار تغییر رویکرد در صداوسیما به‌ویژه با حضور برخی تحلیلگران و اظهارنظرهایی که ملیت مردم را نشانه گرفته بود، رنگ باخت. یکی از این افراد وحید جلیلی بود که در صحبت‌های خود با صراحت همبستگی ملی و اتحاد مردم را نشانه گرفته و همه آنان را که با هویت و فرهنگ و تفکرات مختلف خواهان برافراشته ماندن پرچم ایران بودند به حیواناتی تشبیه کرده بود که می‌خواهند وطن را به آغل تبدیل کنند. سخنانی تند و دور از شأن مردم ایران که انتقادهای بسیاری را در پی داشت و همین موج واکنش‌ها را به همراه آورد؛ از جمله محمد مهاجری، فعال سیاسی اصولگرا که در واکنش به آن با وجود آنکه معتقد بود صداوسیما با شروع جنگ اطلاع‌رسانی را جدی گرفت و در حوزه خبررسانی موفق عمل کرد و تا حدود قابل قبولی جنگ روانی دشمن را مهار کرد، اما به سخنان وحید جلیلی انتقاد تندی کرد و گفت: «متأسفانه صداوسیما برای اینکه

نکته اصلاح طلب

حسین نقاشی فعال سیاسی اصلاح طلب:

بیش از انجام رسالت رسانه‌ای با پروپاگاندا رسانه‌ای روبه‌رو بودیم

«اطلاع‌رسانی در شرایط وقوع جنگ و پس از اعلام آتش‌بس را در رسانه‌های ایران و دیگر رسانه‌ها چطور ارزیابی می‌کنید؟ اطلاع‌رسانی درست تا چه اندازه بر جلب اعتماد عمومی مردم اثرگذار است؟

نقش رسانه ملی در تقویت اعتماد به نفس در روزهای نفس‌گیر جنگ و همچنین اعتماد عمومی به نیروهای داخلی و خودی بسیار زیاد است. با توجه به اینکه در شرایط جنگ ۱۲ روزه شاهد قطعی اینترنت بودیم، طبیعتاً

عده زیادی از مردم برای دریافت اخبار و اتفاقاتی که برای همه ما بسیار مهم نیز بود به صداوسیما مراجعه می‌کردند، در حالی که پیش از آن مردم اخبار را بیشتر از طریق تلگرام و گاهی واتس‌آپ و همچنین اینستاگرام و در رتبه‌های بعدی خبرگزاری‌های دولتی و غیرحکومتی و برخی سایت‌های خارجی دنبال می‌کردند. در شرایط جنگ این فرصت برای بسیاری از دست رفت و تنها صداوسیما و به میزان کمتری شبکه‌های ماهواره‌ای باقی ماندند و هر دو طرف نیز مسیر سابق خود را ادامه دادند. صداوسیما به هیچ وجه فضا را متمایز نکرد و حداقل در روزهای جنگ با توجه به اینکه افراد و گروه‌ها و جریان‌های مختلفی در کشور حضور دارند، از تکثر نظرات استفاده نکرد، هر چند با آتش‌بس تلاش شد تا از برخی چهره‌های اصلاح‌طلب و نیروهای معتدل‌تر نیز دعوت شود اما اینها برای شرایطی که با آن روبه‌رو هستیم و اعتمادی که باید به مردم تزریق کنیم کافی نیست. در حالی که صداوسیما وظیفه داشت حس اجماع را در میان مردم ایجاد کند اما در روزهای جنگ چنین چیزی مشاهده نشد. اطلاع‌رسانی نیز به گونه‌ای بود که شفافیت رسانه‌ای

